

Beste burgemeester,
Beste schep en economie,
Beste (kandidaat) mandataris,

Ondernemers ervaren dagelijks dat het klimaat waarin ze werken in belangrijke mate mede bepaald wordt door het lokale beleid. 14 oktober is dan ook voor ondernemers een cruciale dag. Daarom heeft Voka – Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland naar de volgende bestuursploeg toe een concrete verwachtingen.

Gebaseerd op een uitgebreide enquête en vele gesprekken met burgemeesters, schepenen en ondernemers hebben we deze **ambitienota** gemaakt in de vorm van een **powerpoint**. Hierin bundelen we concrete **vragen en aanbevelingen** voor de lokale bestuurders en dit **gekaderd in een globale visie** op de **toekomst** van het **lokale bestuursniveau**.

Op basis van **vaststellingen** worden voor elk van de **acht domeinen van de Voka-roos boodschappen** geformuleerd met daarbij telkens **inspiratievoorbeelden**. Op basis van deze ambitienota willen wij het lokale **beleid inspireren en evalueren**.

Tot slot, u kan - waar mogelijk - ook een beroep kan doen op ondersteuning van Voka – Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland bij de uitvoering ervan.

Veel ambitie gewenst.

Luc Luwel
gedelegeerd bestuurder

Dirk Bulteel
directeur belangenbehartiging

AMBITIENOTA

Aanbevelingen en inspiratie voor lokale besturen

- Grote impact van ondernemingsvriendelijke besturen op de bedrijfsvoering
- Gebundeld in een globale visie op de toekomst van het gemeentelijk bestuursniveau
- Als Voka-inzet op de lokale verkiezingen
- Als toetssteen voor evaluatie van beleid

Methodiek en totstandkoming

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen peilde **Voka - Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland** in 2017 naar de bekommernissen en tevredenheid van ondernemers. Dit gebeurde via een telefonische **enquête** afgenomen door het professionele onderzoek kantoor ICMA bij **476 ondernemers** uit **13 steden en gemeenten** van de regio Antwerpen-Waasland.

Bijzondere aandacht ging hierbij naar specifieke **ondernemersthema's** zoals ruimte, mobiliteit, fiscaliteit en menselijk kapitaal (het vinden van mensen).

Deze resultaten werden besproken met de burgemeesters van de desbetreffende steden en gemeenten.

Sterke besturen, sterke regio's

Voka memorandum 'Lokale verkiezingen 2018 – Ondernemende steden en gemeenten'

Sterke besturen

- Minimale schaalgrootte 10.000 inwoners (verplichte fusies)
- Vrijwillige fusies tussen grotere gemeenten

Sterke regio's

- Meer samenwerken op regioschaal
- Geen nieuwe bestuurslaag, maar plannings- en overlegschaal
- Uitwerking coherent gebiedsgericht programma
- Autonome financiering via zgn. Regiofonds

Snoeien in niet-kerntaken, uitbesteden waar mogelijk

Het kenniscentrum van Voka vzw voerde een analyse uit over de bestuurskracht van steden en gemeenten op Vlaams niveau. Daarin werden alle omgevingsfactoren onder de loep genomen waarmee steden en gemeenten in de komende jaren zullen geconfronteerd worden: demografische evoluties, zoals vergrijzing, groei en internationalisering, maar ook economische, technologische en budgettaire evoluties. Voka pleit voor een krachtig kerntakendebat. Voka wil **sterke besturen die op regioschaal samenwerken** en gestalte geven aan sterke regio's.

Voka vzw publiceerde haar **Memorandum "Lokale verkiezingen 2018 – Ondernemende steden en gemeenten"**. Dit is terug te vinden op de Voka website (publicaties). **Voka pleit voor sterke besturen die op regioschaal samenwerken en gestalte geven aan sterke regio's.**

a. Sterke gemeenten

Hebben onze gemeenten voldoende schaalgrootte om hun kerntaken uit te voeren? Een lineair verband tussen schaalgrootte en bestuurskracht bestaat niet. Net zoals kleine ondernemingen worden sommige kleine gemeenten ook goed geleid. Een aantal evoluties maken echter dat gemeenten van minder dan 10.000 inwoners nu al onvoldoende waar voor hun geld bieden. Vandaar ons pleidooi voor een verplichte fusie van gemeenten tot minimaal 10.000 inwoners. En wellicht is dat nog niet de optimale schaal voor heel wat gemeentelijke opdrachten. Dat blijkt nu al uit de toename en versterking van het aantal samenwerkingsverbanden in heel wat beleidsdomeinen. Daarom pleiten we voor een verplichte fusies tot min. 10.000 inwoners, vrijwillig tussen grotere gemeenten.

b. Sterke regio's

Ook bestuurkrachtige, grotere gemeenten zullen in de toekomst moeten samenwerken. Dat doen ze vandaag al op regionale schaal. We vragen om dit coherent en duidelijk af te bakenen: niet als een nieuwe bestuurslaag, maar als een plannings- en overlegschaal. Sterke basisstructuren zijn de beste manier om op regioschaal een omvattend en coherent gebiedsgericht programma uit te werken. Als die structuren daarin slagen, moeten ze ter financiering autonoom middelen uit een op te richten **regiofonds** kunnen gebruiken. In zo'n fonds brengen de Vlaamse departementen en agentschappen, zoals Wegen en Waterwegen, VLM en De Lijn, dan de middelen in die ze vandaag autonoom en verkokerd uitbesteden aan infrastructuurprojecten in de regio. We vragen dat dit in de volgende legislatuur wordt uitgetest. Sterke regio's zetten in op intergemeentelijke ontwikkelingsprojecten en experimenteren daarbij met financiële verevening, zodat ontwikkelingen op de juiste locatie worden gerealiseerd en gemeenten onderling een correcte verdeelsleutel afspreken om de baten en lasten te dragen.

c. Snoeien in niet-kerntaken, uitbesteden waar mogelijk

Voka vraagt de lokale besturen dringend om een kerntakendebat te voeren en meer ondernemerschap te tonen. In plaats van te focussen op uitvoerende taken moeten ze een meer verbindende rol vervullen. Dat kan door de dialoog met ondernemers te versterken over het gevoerde beleid. Ondernemers zijn vragende partij voor meer betrokkenheid, bijvoorbeeld bij de uitwerking van belastingreglementen. Ze kunnen daarbij heel wat expertise bieden die lokale besturen vandaag ontberen. Heel wat uitvoerende taken kunnen ook door ondernemingen zelf worden uitgevoerd.

Voka gebruikt haar kompas voor een ondernemingsvriendelijke omgeving:

Minimumvereisten voor een beleid rond ondernemerschap

Arbeidsmarkt

Schep een beleid dat talent activeert

Ruimte

Creëer en benut ruimte om te ondernemen

Mobiliteit

Investeer in een doordacht mobiliteitsbeleid

Fiscaliteit

Garandeer een transparante lokale fiscaliteit

Omkadering en omgevingsfactoren voor gezond ondernemerschap

Ondernemerschap

Wees ondernemer samen met uw ondernemers

Aantrekkelijke regio

Maak uw gemeente aantrekkelijk

Duurzame innovatie

Werk samen aan innovatie en duurzaamheid

Internationaal

Promoot uw regio op elke schaal

TALENT in Antwerpen-Waasland

Vaststellingen en bezorgdheden:

- 54.968 openstaande vacatures in Antwerpen-Waasland (juli 2018)
- Door het economisch herstel is de vraag naar werknemers toegenomen terwijl het aanbod elke dag afneemt
- Dit zorgt in combinatie met het reeds jarenlange bestaande tekort aan technische profielen en mismatch van onderwijs en bedrijfsleven voor een gigantische krapte op de arbeidsmarkt
- Uit studie blijkt dat een korter woon-werktraject op loon primeert

War for talent woedt in volle hevigheid in Antwerpen-Waasland

Krapte op de Antwerps-Wase arbeidsmarkt is zorgwekkend

De vorige lokale verkiezingen dateren van 2012, toen onze regio nog in volle recessie zat en herstellende van de Europese staatsschuldencrisis. Inmiddels staat de economische activiteit in onze regio op een hoger niveau dan voor het uitbreken van de wereldwijde kredietcrisis (2008). Dit wordt in de praktijk erg duidelijk wanneer men kijkt naar het aantal openstaande vacatures. De keerzijde van de economische relance in onze regio is dat de vraag naar werknemers stijgt terwijl het aanbod afneemt. Zeker voor technische profielen is er een ware “war for talent” aan de gang.

Als de motor van de Vlaamse economie ondervinden de bedrijven uit onze regio de gevolgen van deze krapte op de arbeidsmarkt dagelijks. Uit een studie die onze Kamer eerder dit jaar uitvoerde blijkt namelijk dat een kort woon-werktraject momenteel bij de meeste werknemers primeert op loon. De huidige mobiliteitsproblemen zijn hier niet vreemd aan. Dit is een streep door de rekening van de bedrijven die zich in het havengebied bevinden. Anderzijds biedt het kansen voor KMO's die zich meer in de periferie bevinden. Meer en meer werknemers opteren om aan de slag te gaan bij lokale bedrijven in hun thuisgemeente.

Besturen die de economische activiteiten van hun regio gewaarborgd willen zien zullen moeten nadenken en inspelen op deze situatie door onder meer: activeringstrajecten, het stimuleren van arbeidsmobiliteit, het promoten van STEM bij de toekomstige generatie werknemers.

Eik TALENT telt

Boodschappen aan de lokale besturen

- Activeer elk talent:
 - Via gerichte activeringsprojecten kunnen steden NWWZ sneller klaarstomen richting bedrijven
- Zet in op STEM:
 - Stuur technische talenten naar een toekomst met techniek
- Stimuleer arbeidsmobiliteit:
 - Motiveer verplaatsingsgedrag
 - Reik minder mobiele groepen de tools aan
 - Verbeter de bereikbaarheid van tewerkstellingsplaatsen
 - Iedereen met ambitie is welkom!

Activeer elk talent

Steden kunnen bedrijven ondersteunen door hen te helpen om onontgonnen talent te activeren en te laten doorstromen naar bedrijven. Een geïntegreerde aanpak over de verschillende diensten heen met een centraal aanspreekpunt voor de bedrijven moet de administratieve last voor bedrijven verlagen. Met gerichte activeringsprojecten kunnen steden niet-werkende werkzoekenden sneller klaarstomen richting bedrijven.

Zet in op STEM

Steden kunnen een belangrijke rol spelen in het sturen van technische talenten naar een toekomst met techniek, door de promotie van STEM-initiatieven en -opleidingen (Science, Technology, Engineering, Mathematics).

Stimuleer arbeidsmobiliteit

Menselijk kapitaal aantrekken en behouden is van belang voor de sociale, culturele en economische ontwikkeling van een stad of regio. Arbeidsmobiliteit stimuleren gaat over meerdere aspecten:

- Motiveer het verplaatsingsgedrag vanuit regio's met hoge werkloosheidsgraad naar regio's met veel vacatures
- Reik minder mobiele doelgroepen (personen zonder rijbewijs of vervoersmiddel) de nodige tools aan zodat ze zich beter kunnen verplaatsen
- Verbeter de bereikbaarheid van tewerkstellingsplaatsen (via openbaar vervoer, alternatieve vervoersmethodieken)

TALENT in Antwerpen-Waasland

Inspiratie voor de lokale besturen

VO
KA
Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Activeer elk talent

Inspirerende voorbeelden:

- Met de **Welt-Talentedagen** organiseert onze Kamer met ondersteuning van een gemeente of stad lokale ontmoetingen tussen bedrijven, arbeidsbemiddelaars en hun kandidaten/werkzoekenden. De Talentedagen onderscheidt zich duidelijk van een klassieke jobbeurs: zowel bedrijven als kandidaten presenteren zich op een vernieuwende manier aan elkaar, hierbij ondersteund door de thematische experten'tafels'.
- Onze eigen Kamer zetle i.s.m. de Antwerpse centra van Fedasil het activeringstraject '**Grenzeeloos Talent**' op. Bedoeling is om erkende vluchtelingen en asielzoekers naar een knelpuntvacature of eerstewerkervaring toe te leiden. Via infosessies, een website, een matchingtool en een fysieke talentenmarkt in de Antwerpse Red Star Line worden ondernemers ingelicht over de praktische aspecten van werken met asielzoekers en vluchtelingen
- Het in Antwerpen opgerichte "WannaWork" is een online platform en een **matchingtool** tussen grote werkaanbieders in de regio en Antwerpse jongeren met diverse etnische achtergrond.

Zet in op STEM

Inspirerende voorbeelden:

- In het Havencentrum van Lillo wordt een nieuwe **interactieve installatie** gebouwd om jongeren uit het secundair in contact te brengen met de boeiende aspecten van de Antwerpse industrie.
- In Moeskroen gaan kinderen vanaf de **kleuterklas jaarlijks op bedrijfsbezoek**. Dat de kinderen op 18-jarige leeftijd hun stad en haar bedrijven goed kennen, kan cruciaal zijn bij hun zoektocht naar werk, want onbekend maakt onbemind.

Stimuleer arbeidsmobiliteit

Inspirerend voorbeeld:

- Het Economisch Huis **Oostende** werkt aan een project om laagopgeleiden/vluchtelingen/allochtonen meer mobiel te maken (rijbewijs behalen, met de fiets leren rijden...). Zo zijn mensen meer mobiel om een job in de regio te vinden.

RUIMTE in Antwerpen-Waasland

Vaststellingen en bezorgdheden:

- Ruimte vraag van ondernemingen is conjunctureel
- Ruimtelijk rendement kan beter
- Vlot vergunningenbeleid is vaak een pijnpunt

Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Ruimte vraag van ondernemingen

Door de economische recessie stagneerde de vraag naar bedrijfsruimte in onze regio t.o.v. enkele jaren geleden. Maar de vraag stijgt opnieuw naar bedrijfsgrond in industriële en logistieke zones. Besturen moeten hier proactief op inspelen door het ruimtelijk rendement te verhogen (ontwikkeling van greenfields en heractivering van brownfields) maar ook door in te spelen op nieuwe trends zoals de co-workingspaces en bedrijvenscampussen.

Ruimtelijk rendement kan beter

Om de economische ontwikkeling van de verschillende sectoren te ondersteunen en de aantrekkingskracht van onze regio te vergroten is een aangepast en doelgericht beleid op het vlak van ruimtelijke ordening noodzakelijk. Als Antwerpen-Waasland willen blijven groeien, zullen we zuinig moeten omspringen met de beschikbare ruimte want bijkomend aanbod is niet altijd evident in onze regio waar heel wat mensen wonen en werken.

Het ruimtelijk rendement zal zowel in het bestaande ruimtebeslag als in de nog te bebouwen delen omhoog moeten. Daarom moeten oppervlaktes efficiënter en intensiever gebruikt worden dan in het verleden. Dit kan onder andere door het versoepelen van de gemeentelijke bouwschriften en het evalueren van te rigide vestigingsvoorwaarden waardoor unieke bedrijfsgronden vaak on- of onderbenut blijven.

Vlot vergunningenbeleid is pijnpunt

Uit de resultaten van de ICMA-enquête is vaak gebleken dat ruimte een pijnpunt is bij de meeste gemeenten. Onafhankelijk van het feit of ondernemers zoeken naar bedrijfsruimte, blijkt dat "een vlot vergunningenbeleid" vaak wel als een groot pijnpunt beschouwd wordt. Door de algemene dienstverlening van het departement ruimte en milieu te verbeteren kunnen heel wat gemeenten quickwins scoren bij ondernemers.

RUIMTE voor verbetering

Boodschappen aan de lokale besturen

- Zorg voor voldoende ruimte om te ondernemen door hoger rendement voor beschikbare ruimte & betere bekendmaking:
 - Aandacht voor verweefbare bedrijvigheid
 - Denk in 3D
 - Flexibilisering invulling bufferzones
 - Monitor vraag en aanbod: grijp tijdig in
 - Maak aanbod beter bekend
- Zet in op snelle en eenvoudige procedures voor vergunningsaanvragen
- Spreid nieuwe ruimte langs de knooppunten op economische mobiliteitsassen

Voldoende ruimte om te ondernemen door een hoger rendement voor de beschikbare ruimte.

- Zet in op stadsvernieuwingsprojecten, met aandacht voor **verweefbare bedrijvigheid**.
- Versoepel verouderde gemeentelijke bouwschriften zodat **hoger en dichter gebouwd** kan worden, in de geest van het witboek BRV. **Denk in 3D (van m² naar m³)**.
- We pleiten tevens voor een **flexibilisering van de invulling van de bufferzone**.
- **Monitor de vraag en het aanbod aan ruimte** om te ondernemen goed. Houd deze monitoring actueel en gebruik ze om - indien nodig - tijdig in te grijpen met nieuwe planinitiatieven. Zorg dat deze monitoringsgegevens gemakkelijk toegankelijk zijn en ook gebruikt kunnen worden om regionale tekorten tijdig te detecteren.
- Werk samen met naburige gemeenten en voer een beleid waarbij ruimte gereserveerd wordt voor bedrijvigheid die niet of moeilijk te verweven valt met andere functies zoals wonen. Pas op deze gereserveerde ruimte de filosofie toe van de ijzeren voorraad, wat betekent dat een dubbele buffer wordt voorzien die permanent wordt opgevolgd en aangevuld.
- Maak het **aanbod beter bekend**.

Zet in op snelle en eenvoudige procedures voor vergunningsaanvragen

Administratie mag geen rem zetten op het ondernemerschap. Bedrijven willen op een efficiënte en snelle manier geholpen worden zonder veel rompslomp.

Spreid nieuwe ruimte meer langs de knooppunten op economische mobiliteitsassen

Ruimte en mobiliteit staan niet los van elkaar. Om het verkeer optimaal te laten verlopen, is een logische inplanting langs knooppunten op economische mobiliteitsassen cruciaal.

RUIMTE in Antwerpen-Waasland

Inspiratie voor de lokale besturen

VO
KA
Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Voldoende ruimte om te ondernemen: door een hoger rendement voor de beschikbare ruimte, door nieuwe ruimte langs de knooppunten op economische bedrijfsassen of door heractivatie van brownfields

Inspirerende voorbeelden:

- De heractivering van de brownfield Petroleum Zuid naar hoogwaardig en duurzame bedrijvensite **Blue Gate**
- **Campus Coppens Brasschaat:** Omvorming van militaire kazerne naar een groen bedrijventerrein met visueel aantrekkelijke kantoorruimtes, met behoud van het historisch karakter van het pand.
- Gedurende een periode van 3 jaar (2013-2016) werkten acht gemeenten uit Oost-Vlaanderen (Aalst, Dendermonde, Eeklo, Geraardsbergen, Moerbeke-Waas, Ronse, Wetteren en Zele) mee aan het **project Spazio**. Dit was een call van de Vlaamse Overheid (agentschap Innoveren en Ondernemen) waarbij gemeenten begeleid werden om **een coherent bedrijfshuisvestingsbeleid buiten bedrijventerreinen** uit te werken. Een van de oplossingen werd gevonden in **multifunctionele zones** waarbij economische activiteiten hand in hand gaan met wonen en/of handel.
- De **stad Roeselare** levert door een doorgedreven **digitalisering van haar systemen** haar vergunningen af binnen **gemiddeld 81 dagen** voor vergunningen met openbaar onderzoek en binnen **51 dagen** voor vergunningen zonder openbaar onderzoek. Dit is een stuk sneller dan de wettelijke vervalttermijnen van respectievelijk 105 dagen (vergunningen met openbaar onderzoek) en 75 dagen (vergunningen zonder openbaar onderzoek).

MOBILITEIT in Antwerpen-Waasland

Vaststellingen en bezorgdheden:

Modal split Vlaanderen – woon-werkverkeer

Weinig werknemers gebruiken het openbaar vervoer

Het lage cijfer van mensen die het openbaar vervoer gebruiken voor hun woon-werkverkeer hoeft niet te verbazen. Het aanbod van bijvoorbeeld De Lijn is niet of onvoldoende afgestemd op de werkuren in de bedrijven. Industriezones blijven vaak een blinde vlek op de kaart van het openbaar vervoer.

Eén op zeven neemt de fiets naar het werk

De fiets is niet enkel in Nederland goed ingeburgerd, ook steeds meer Vlamingen maken gebruik van de fiets om zich van en naar het werk te verplaatsen. De opkomst van de elektrische bedrijfsfiets speelt hier ongetwijfeld mee. Hiermee zijn ook grotere afstanden op een comfortabele manier haalbaar. Inzetten op een goede en vooral veilige fietsinfrastructuur is noodzakelijk.

De wagen, het meest gebruikte transportmiddel

Hoewel het duidelijk is dat er de afgelopen jaren een belletje is gaan rinkelen bij de Antwerps-Wase werknemers en er meer gefietst wordt blijft de auto wel koning. Ruim 68% van de Vlamingen gebruikt de wagen om zijn woonwerkverplaatsingen te doen. Een niet onbelangrijk aantal dat toch een blijvende investering vraagt in voldoende infrastructures, willen we een quasi filevrije regio zijn en blijven.

Mobipunten als deel van de oplossing?

Punten waar mensen kunnen overstappen op andere vormen van mobiliteit, de zogenaamde mobipunten zijn misschien een deel van de oplossing. Helaas moeten we vaststellen dat het eerste mobipunt pas eind februari 2018 opening in Deinze. Als we willen dat mensen zich op andere manieren gaan verplaatsen, dan moet de infrastructuur natuurlijk voorzien zijn.

DUURZAME MOBILITEIT

Aanbevelingen aan de lokale besturen

- Investeer in infrastructuur en focus op de ontsluiting van bedrijventerreinen:
 - Vlotter openbaar vervoerverbindingen
- Faciliteer duurzame mobiliteit:
 - Ontwikkel Mobipunten, faciliteer elektrische en gedeelde mobiliteit
- Zet in op technologische innovaties:
 - Elektrische laadpalen, slimme parkeersensoren, digitale wegwijzers,...
- Verbeter de stedelijke logistiek:
 - Harmoniseer regels over venstertijden, tonnagebeperkingen,...
 - Faciliteer stadsdistributiecentra

Investeer in infrastructuur, focus op de ontsluiting van bedrijventerreinen

Een kwaliteitsvolle infrastructuur is heel belangrijk voor bedrijven en burgers. We moeten onze bestaande infrastructuur goed onderhouden, up-graden, en waar nodig efficiënt en snel vervolledigen. Een optimale ontsluiting van bedrijventerreinen (via duidelijke bewegwijzering, vlotte bus- en fietsverbindingen, vrachtwagenparkings met faciliteiten,...) vormt daarbij één van de prioriteiten.

Faciliteer duurzame mobiliteit

Maak het gemeentelijke mobiliteitsplan future-proof en hou rekening met nieuwe evoluties en noden, zoals de doorbraak van elektrische en gedeelde mobiliteit.

Zet in op technologische innovaties

Door intelligente transportsystemen in te zetten, denk vb. maar aan digitale wegwijzers, dynamische routeplanning, dynamische verkeersborden, ... kan het verkeer voor iedereen sneller en efficiënter verlopen.

Verbeter de stedelijke logistiek

Steden dienen hun regels over venstertijden, tonnagebeperkingen,... te harmoniseren. Bij venstertijden moet hetzelfde referentiekader gelden.

Beperkende regels rond stadsdistributie moeten gebaseerd zijn op objectieve data over de in- en uitstroom van commerciële vervoersbewegingen.

Informatie over schema's wie wanneer de stad binnen mag, moet makkelijk digitaal toegankelijk zijn, duidelijk en transparant.

MOBILITEIT in Antwerpen-Waasland

www.bereikbaarwerk.be

Inspiratie voor de lokale besturen

VOKA
Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Inspirerend voorbeelden:

- **www.bereikbaarwerk.be**: Deze website bundelt de belangrijkste bedrijfsgerichte initiatieven van overheden en publieke vervoersaanbieders. De digitale tool van Voka – Antwerpen-Waasland en Alfaport helpt bedrijfsleiders en HR-managers in haar regio het overzicht te behouden in de veelheid aan mobiliteitsinitiatieven.
- Antwerpen: **fietsveren, waterbus, fietsdeelsystemen ...**
- Mobilotheek stad Antwerpen: pendelaars kans geven eens een ander vervoermiddel te testen voor hun woon-werk verkeer.
- P+R (park-and-rides) aan de rand van de stad.

FISCALITEIT in Antwerpen-Waasland

Vaststellingen en bezorgdheden:

- Nog te veel pestbelastingen op ondernemingen
- Waar-voor-je-geld-index
- Te weinig transparantie en betrokkenheid

VOKA Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland

Gemeente	Aantal belastingen (2008)	Aantal belastingen (2015)	Opbrengst belastingen (2008)
Beveren	28	28	41.411.091
Krubeke	19	20	8.209.637
Lokeren	36	30	21.707.043
Moerbeke	18	23	2.610.299
St-Gillis-Waas	20	21	9.553.849
Sint-Niklaas	33	31	44.256.536
Tersele	21	20	8.537.905
Wuustmuntse	31	25	13.914.423
Zandhoven	24	22	7.159.190
Totaal	10	77	10 247 870

Resterende pestbelastingen

Belastingen die dienen om een stads- of gemeentekas te spijzen, zonder meer, zijn regelrechte pestbelastingen op de kap van ondernemingen. De drijfkrachtbelasting is al jaren een doorn in het oog en een voorbeeld van hoe ondernemerschap allesbehalve gestimuleerd wordt. Voka pleit er dan ook voor om in een open en transparant overleg met de industrie een modus te vinden om de drijfkrachtbelasting degressief te verminderen en op termijn af te schaffen.

Onduidelijke return on investment

De ene stad vraagt beduidend een grotere bijdrage via het kadastraal inkomen dan een ander. Alleen, waar het verschil precies zit in de return is niet duidelijk. Wat is de return on investment van de betaalde belastingen? Hoe worden de middelen ingezet? Hoe worden middelen opnieuw geïnvesteerd?

Te weinig transparantie en betrokkenheid

"Zeg wat je doet en doe wat je zegt." Dat credo telt voor elk stadsbestuur. Grotere infrastructuurprojecten hebben hun impact op de werking van bedrijven. Door ze vooraf te informeren over plannen, door te luisteren naar opmerkingen en suggesties enz. bereik je meer. Co-creatie is ook voor een gemeentebestuur van groot belang voor het creëren van een draagvlak bij alle betrokken partners.

Faire FISCALITEIT

Boodschappen aan de lokale besturen:

- Garandeer rechtszekerheid op vlak van belastingen
- Maak een **fiscaal pact** met ondernemingen:
 - Creëer bedrijfsinvesteringszones
 - Voorzie 20% van de exploitatie-uitgaven voor investeringen
 - Bouw louter financierende eigen gemeentelijke belastingen af
 - Eigen gemeentelijke belastingen kunnen enkel indien ze een gedrag sturend doel hebben
 - Rem groei Gemeentefonds af
- Kies voor een transparante communicatie
- Ga resoluut voor administratieve vereenvoudiging

Garandeer rechtszekerheid op het vlak van belastingen

Bedrijven verwachten van de overheid dat ze een rechtszeker en gelijk speelveld creëert. Ze vragen ook meer fairness in de fiscale behandeling van ondernemingen. Die moeten onderling immers met gelijke wapens kunnen concurreren. De lokale fiscaliteit vormt in te veel gevallen een aanfluiting op dit redelijke verwachtingspatroon. Zorg ervoor dat er geen grote regionale verschillen ontstaan. Publiceer alle belastingreglementen en retributies op de gemeentelijke website. Schaf de belastingen die contraproductief werken voor het ondernemerschap af.

Fiscaal pact afsluiten met bedrijven

Voka stelt een **fiscaal pact** voor met de volgende elementen:

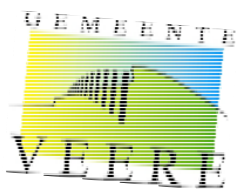
- Creëer bedrijfsinvesteringszones
- Voorzie 20% van de exploitatie-uitgaven voor investeringen
- Bouw louter financierende eigen gemeentelijke belastingen af
- Eigen gemeentelijke belastingen kunnen enkel indien ze een gedragsturend doel hebben
- Rem groei Gemeentefonds af

Kies voor een transparante communicatie

Ondernemers willen weten waarvoor ze betalen. Duidelijke communicatie kan rekenen op een beter begrip voor belastingen bij ondernemingen en dat onder het motto "Zeg wat je doet en doe wat je zegt."

FISCALITEIT in Antwerpen-Waasland

Inspiratie voor de lokale besturen

VOKA
Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

GEMEENTE
WIJNEGEM

stad
Sint-Niklaas

Inspirerende voorbeelden:

- **Hervorming drijfkrachtbelasting:** Sint-Niklaas en Wijnegem in deze legislatuur de belasting op drijfkracht af. Kontich heeft in haar reglement een lager tarief voorzien voor drijfkracht afkomstig van een groene stroombron.
- **In de Nederlandse gemeente Veere** werd een BIZ- zone of BedrijvenInvesteringsZone opgericht. Het gaat om ondernemersgeld van individuele bedrijven in de zone wat via inning door de gemeente teruggegeven zal worden aan het collectief van diezelfde ondernemers. Ook Voka pleit in haar memorandum "Lokale verkiezingen 2018" voor dit initiatief. Na afschaffing van de eigen financierende belastingen en in samenspraak met en na goedkeuring door de betrokken bedrijven kan de gemeente één of meerdere bedrijfsinvesteringszones invoeren. Eveneens in overleg met en na goedkeuring door de bedrijvengemeenschap kan in dat geval een heffing op onroerend goed worden geheven. De integrale opbrengst van deze heffing vloeit rechtstreeks naar een fonds. De middelen uit dit fonds worden integraal aangewend voor de gemeenschappelijke doeleinden die de gemeente en de bedrijvengemeenschap in onderling overleg bepalen.

Voka gebruikt haar kompas voor een ondernemingsvriendelijke omgeving:

Minimumvereisten voor een beleid rond ondernemerschap

Arbeidsmarkt

Schep een beleid dat talent activeert

Ruimte

Creëer en benut ruimte om te ondernemen

Mobiliteit

Investeer in een doordacht mobiliteitsbeleid

Fiscaliteit

Garandeer een transparante lokale fiscaliteit

Omkadering en omgevingsfactoren voor gezond ondernemerschap

Ondernemerschap

Wees ondernemer samen met uw ondernemers

Aantrekkelijke regio

Maak uw gemeente aantrekkelijk

Duurzame innovatie

Werk samen aan innovatie en duurzaamheid

Internationaal

Promoot uw regio op elke schaal

Antwerpen-Waasland Aantrekkelijke REGIO

Vaststellingen:

Sterk imago stimuleert ondernemerschap

VOKA
Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Het geheel is meer dan de som van de delen

Antwerpen-Waasland heeft alle troeven in huis om het imago te hebben van een aantrekkelijke regio. Niet alleen onze ligging en goede (internationale) bereikbaarheid, maar ook onze zin voor ondernemerschap, ons cultureel erfgoed en onze creatieve economie (mode, kunst, gastronomie,...) maken van Antwerpen-Waasland een topregio.

Niet voor niets heeft Voka de ambitie om tegen 2025 onze regio uit te bouwen tot de meest ondernemende regio van West-Europa.

Antwerpen-Waasland is een regio met een sterk DNA met drie sterke stuwmotoren:

- (Petro)chemische sector
- Haven en logistiek
- Diamant

Aantrekkelijke REGIO

Boodschappen aan de lokale besturen:

- Formuleer een sterke identiteit met dynamiek en toekomstvisie:
 - Zet in op een rijk ecosysteem via nauwe samenwerking tussen overheid, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen
- Promoot de regio als aantrekkelijke werkregio:
 - Regional branding: 1+1 = 3
- Zet in op preventie en veiligheid

Formuleer een sterke regio-identiteit met dynamiek en toekomstvisie

Een stad moet nadenken over haar sterktes en kernactiviteiten. Ze moet zich voluit profileren als een rijk ecosysteem aangevoerd door deze kernactiviteiten (bv. Tienen is stad van de suiker, Leuven is pionier op vlak van health, high-tech, en creativity). Dit ecosysteem moet mogelijk worden via een nauwe samenwerking tussen overheid, bedrijven en kennisinstellingen. Op die manier kan de stad zich tot een attractiepool ontwikkelen. Daarbij moet men zich ervan vergewissen dat zoveel mogelijk bedrijven en stadsdelen mee kunnen stappen in dit positief verhaal.

Steden moeten zich klaarmaken voor de toekomst en onderzoeken hoe ze stap voor stap 'smart' kunnen worden. Slim parkeren, gezondheidszorg op afstand, efficiënt energieverbruik... de innovatieve mogelijkheden van het Internet of Things om het leven aangenamer en duurzamer te maken, lijken eindeloos. Met een enorm potentieel in baanbrekende nieuwe technologieën heeft iedere regio een kans om topspeler te worden in de geconnecteerde wereld. Tijd om een versnelling hoger te schakelen door op een slimme manier samen te werken aan een slimmer, beter en duurzamer Vlaanderen.

Promoot de regio als aantrekkelijke werkregio

Onbekend maakt onbemind. Werk maken van employer branding en van regional branding in binnen- en buitenland is een must, willen we ons menselijk kapitaal in de regio houden en nieuw talent aantrekken.

Zet in op preventie en veiligheid

Steden en gemeenten spelen een cruciale rol in het creëren van een veilige omgeving om in te ondernemen. Door technologie slim in te zetten kan een veilige omgeving gewaarborgd worden. Dit kan door bijvoorbeeld door politiecombi's te voorzien van ANPR-camera's en openbare verlichting op industriezones uit te rusten met bewegingssensoren. Naast het inzetten op slimme technologie kan een stad of gemeente ook de contacten met o.a. veiligheidsdiensten mee faciliteren. Dit is niet alleen curatief van belang, maar ook preventief door bijvoorbeeld evacuatieoefeningen samen in te plannen. Voorkomen is beter dan genezen...

Aantrekkelijke REGIO Antwerpen-Waasland

Inspiratie voor de lokale besturen

VO
Ka
Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Formuleer een sterke regio-identiteit met dynamiek en toekomstvisie:

Inspirerende voorbeelden:

- Met Brainport **Eindhoven** profileert Eindhoven zich als een stad in een toptechnologieregio van wereldformaat waar hightech en design hand in hand gaan met een hoogwaardige maakindustrie en ondernemerschap.
<https://www.brainport.nl/>
- Leuven heeft heel goed naar Eindhoven gekeken, slim gekopieerd en **Leuven MindGate** gecreëerd: de stad profileert zich als absolute wereldautoriteit op het gebied van gezondheidszorg, hightech en creativiteit.
<http://www.leuvenmindgate.be/>

Zet in op preventie en veiligheid:

Inspirerend voorbeeld:

- Een cameraschild installeren op regionale schaal met camera's met nummerplatherkenning kan de criminaliteit effectief doen dalen. We zien goede praktijken in verschillende Vlaamse politiezones (o.m. Kortrijk, Menen, Westkust en Gent).

Duurzame INNOVATIE in Antwerpen-Waasland

Vaststellingen:

Succesvolle steden en gemeenten zijn steden die duidelijke keuzes maken op 4 mondiale trends:

- Verduurzaming
- Technologisering
- Digitalisering
- Glokalisering

Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Verduurzaming

De economie is al jaren aan het verduurzamen. Duurzaam ruimtegebruik, duurzaam gebruik van grondstoffen, de circulaire economie, hernieuwbare energiebronnen... In de toekomst zullen deze tendensen verder uitgroeien tot nieuwe vormen van ondernemerschap. Een stad of gemeente kan hierin haar ondernemingen niet alleen aanmoedigen, maar moet ook zelf het goede voorbeeld geven.

Technologisering

Technologische ontwikkelingen wijzigen de manier waarop onze maatschappij en economie functioneren. Het gaat dan om technologische ontwikkelingen die de grenzen verkennen tussen de reële, digitale en biologische wereld. Denken we maar aan augmented reality, 3D-printing, genetische gewassen, enz.

Digitalisering

We zijn altijd en overal met elkaar geconnecteerd. Niet alleen wijzelf, maar ook de hardware in onze bedrijven is geconnecteerd. Grenzen tussen mensen en dingen vervagen. Steden ontwikkelen zich steeds meer tot smart cities en staan zo meer dan ooit ten dienste van hun stakeholders.

Glokalisering

De lokale verankering van onze bedrijven en hun economische activiteiten is bijzonder belangrijk voor de welvaart en het welzijn in onze regio. Tegelijk stellen we vast dat onze ondernemingen steeds vaker mondiaal functioneren en zo hun sterktes verder weten uit te bouwen. Ook op vlak van arbeidsmarktmobiliteit neemt het aandeel van economische migratie stelselmatig toe. Steden en gemeenten moeten hierin een **faciliterende** rol opnemen.

DUURZAME en INNOVERENDE besturen

Boodschappen aan de lokale besturen:

- Verhoog efficiëntie door digitalisering en technologie
- Wees voortrekker op vlak van duurzaam ondernemen:
 - Circulaire economie
- Faciliteer en stimuleer creatieve samenwerkingen
- Werk samen met ondernemingen en durf uitbesteden

“Duurzame innovatie komt niet op een eiland tot stand. Door samen te werken met stakeholders uit alle hoeken van de samenleving kan een creatieve kruisbestuiving ontstaan.”

Verhoog efficiëntie door digitalisering en technologie

Gemeenten hebben de komende jaren een grote opportuniteit om hun dienstverlening te verbeteren en efficiënter te organiseren. Ze kunnen inzetten op methodieken als de Lean-methode en benchmarking. Deze methodieken hebben hun meerwaarde in heel wat bedrijfscontexten al bewezen, zowel in de private als in de publieke sector. Lokale besturen kunnen op dat vlak veel van elkaar leren. Om die voordelen te rapen is een beleid gestoeld op harde data onontbeerlijk. De Vlaamse overheid moet hierin een trekkersrol blijven vervullen. Naast gemeentelijke benchmarks die de context- en inputfactoren vergelijken, is er ook dringend nood aan vergelijkende outputmetingen over de kwaliteit van de lokale overheidsprestaties.

Een toekomstvisie waar City of Things centraal staat, is een must voor iedere stad of gemeente. Slim parkeren, gezondheidszorg op afstand, efficiënt energieverbruik... De innovatieve mogelijkheden van het Internet of Things om het leven aangenamer en duurzamer te maken, lijken eindeloos. Iedere stad heeft een kans om topspeler te worden in de geconnecteerde wereld. Lokale besturen kunnen ook van elkaars digitale ervaringen leren. Blockchaintechnologie is beloftevol vanuit verschillende optieken. Ze kan leiden tot een daadwerkelijke eenvoudige overheid door de automatisering van administratieve procedures en de veiligheid van 'internet of things'-toepassingen te verhogen.

Wees voortrekker op vlak van duurzaam ondernemen (circulaire economie)

In het kader van Burgemeesterconvenanten en de gemeentelijke klimaatactieplannen zouden gemeenten klimaatacties door bedrijven moeten faciliteren. Op die manier faciliteren gemeenten energie-efficiënte investeringen door bedrijven of stimuleren ze bijvoorbeeld bedrijven die willen inzetten op biodiversiteit.

Faciliteer en stimuleer creatieve samenwerkingen

Een lokale overheid of organisatie heeft meestal niet alle kennis en competenties in huis om een bepaald doel te bereiken. Samenwerking met relevante stakeholders (co-creatie) kan een oplossing bieden bij product- en/of dienstontwikkeling waarbij zowel een economische als maatschappelijke meerwaarde nagestreefd wordt. Door samen te werken met stakeholders uit alle hoeken van de samenleving kan een creatieve kruisbestuiving ontstaan.

Werk samen met ondernemingen en durf uitbesteden

Gemeenten nemen een regisseursrol op en onderzoeken of ze bepaalde taken door ondernemingen kunnen laten uitvoeren of samen met ondernemingen kunnen opnemen.

Duurzame INNOVATIE in Antwerpen-Waasland

Inspiratie voor de lokale besturen

**VO
KA**
Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Verhoog efficiëntie door digitalisering en technologie - *Inspirerende voorbeelden:*

- Stad **Antwerpen**, Vlaanderen en imec slaan de handen in elkaar om van de stad een Living Lab te maken, waarin bedrijven, onderzoekers, inwoners en de stad samen experimenteren met slimme technologieën die kunnen bijdragen tot een aangenamer en duurzaam stadsleven. Binnen City of Things wordt een fijnmazig netwerk van slimme sensoren en draadloze gateways in Antwerpse gebouwen, straten, pleinen en objecten uitgebouwd. Zo worden burgers en bedrijven binnenkort verbonden met allerlei innovatieve toepassingen. Dit geeft de stad meer economische slagkracht en inzichten om doeltreffend beslissingen te nemen.
- **Knokke** startte een proefproject met sensoren in het wegdek, in vuilnisbakken, onder parkeerplaatsen of in waterwegen. Lucht- en geluidskwaliteit, maar ook het inkomende en uitgaande verkeer worden zo gemeten.
- **Ljubljana** werd in 2016 verkozen tot groene hoofdstad van Europa. De titel is het resultaat van een jaar waarin elke maand gewerkt werd rond een specifiek thema, zoals energie-efficiëntie, groene jobs en afvalbeheer. Met de titel zet de stad zich internationaal op de kaart en dient als inspiratie.
- De gemeente **Nuenen** (Nederland) zette een samenwerking op tussen lokale bedrijven en de licht- en landschapskunstenaar Daan Roosegaarde om samen te werken aan innovatieve oplossingen voor mobiliteitsproblematieken. Resultaat is het Van Gogh-fietspad, dat dankzij een innovatieve verf, oplicht door reflecterende steentjes in een sterrenpatroon in het asfalt.

Wees voortrekker op vlak van duurzaam ondernemen (circulaire economie) - *Inspirerend voorbeeld:*

- In het Nederlandse **Bergen op Zoom** is het Zoomlandviaduct over de A58 het eerste viaduct ter wereld dat heringericht is met biobased materialen. De gemeente en de regio willen biobased/circulaire economie in en rond Bergen op Zoom de ruimte geven om zich verder te ontwikkelen tot een belangrijke economische pijler met veel werkgelegenheid tot gevolg. Het is hierbij van belang dat het niet bij laboratoriumactiviteiten blijft, maar dat ook het grote publiek kennis kan maken met materialen die binnen deze nieuwe industrie ontwikkeld worden.

Faciliteer en stimuleer creatieve samenwerkingen - *Inspirerende voorbeelden:*

- In **Antwerpen** is er ANTWERP. POWERED BY CREATIVES, een samenwerkingsplatform dat de meerwaarde van de creatieve industrie wil uitdragen. APBC wil kruisbestuivingen tussen de creatieve sector en andere sectoren concretiseren, Antwerpse ondernemers motiveren om te innoveren en creatieve ondernemers helpen groeien. Het platform is een open huis waar designers, bedrijven, onderwijs en overheid samen aan de tafel schuiven om kennis te delen of op te doen, projecten te lanceren en anderen uit te dagen of te inspireren
- In het **Oostenrijkse Graz** werkt de gemeente samen met creatievelingen voor de realisatie van straatmeubilair. Een multidisciplinair team van architecten, modeontwerpers, designers, 'sound and media designers' kreeg de opdracht

voor de realisatie van een nieuw toeristisch informatiekantoor.

- **Amsterdam** TransformCity brengt burgers, ondernemingen, organisaties en overheid samen om informatie en ideeën uit te wisselen om zo collaboratief rond stadsplanning (buurtplanning) aan de slag te gaan. Het eerste succesvolle initiatief dat zo tot stand kwam, ZO!City, slaagde erin om het Amsatel 3 kantoordistrict om te vormen van een buurt met 30% vrijstaande panden tot een levendige buurt waar werken, wonen en leven hand in hand gaan.

ONDERNEMERSCHAP In Antwerpen-Waasland

Verwachtingen van ondernemers:

- Single point of contact
- Communicatie over en betrokkenheid bij het beleid
- Naast bestaand ondernemerschap, ook nieuwe vormen van ondernemerschap en ecosystemen ondersteunen

Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Ondernemers hebben duidelijke verwachtingen van hun steden en gemeenten

- Ondernemingen willen één aanspreekpunt bij de stad of gemeente. Overheden zijn vaak een bos vol bomen, waarin een kat haar jongen niet meer terugvindt. Ondernemers verwachten van de stad één aanspreekpunt, een netwerkmakelaar als het ware, waarbij hij/zij terecht kan voor alle vragen en bezorgdheden.
- Ondernemers appreciëren het wanneer een stad of gemeente communiceert over het beleid en hen erbij betreft. Ondernemingen zijn vaak belangrijke gebruikers van bijvoorbeeld de wegeninfrastructuur. Door proactief samen naar uitdagingen te kijken kunnen verwachtingen sneller op elkaar afgestemd worden.
- We zien overall nieuwe vormen van ondernemerschap ontstaan. Onder meer micro-ondernemingen en ecosystemen zijn relatief nieuwe vormen van ondernemen die hun plaats verdienen in onze samenleving. Een stad of gemeente moet deze met open armen ontvangen, zodat ze ook een kweekvijver kunnen zijn voor starters, zonder de gevestigde bedrijven hierbij uit het oog te verliezen.

FACILITERENDE besturen

Boodschappen aan lokale besturen:

- Organiseer sterke en faciliterende besturen:
 - Duidelijk aanspreekpunt voor ondernemers in bestuur en administratie
 - De gemeente als netwerkmakelaar en facilitator van sterke ecosystemen
 - Focus op kerntaken
- Betrek ondernemers bij het beleid:
 - Naast burgerparticipatie, ook ondernemersparticipatie
- Versterk bestaand ondernemerschap en stimuleer nieuw ondernemerschap
- Zet in op communicatie naar de bedrijven

Organiseer sterke en faciliterende besturen

Betrek ondernemers bij het beleid

Laat ondernemers ondernemen en laat lokale besturen faciliteren via het versterken van hun regie- en beleidsvoorbereidende capaciteit. Zo vormen ze een bestuurscultuur die open staat voor initiatief en expertise vanuit de samenleving.

Lokale besturen moeten de netwerk- en makelaarsvaardigheden bij hun medewerkers versterken. Die zijn onontbeerlijk voor het beheren van co-creatie en uitbestedingsprocessen.

De mogelijkheid tot uitbesteding van gemeentelijke taken moet systematisch worden onderzocht. Een rationale kosten-batenanalyse moet aan deze beslissing ten grondslag liggen.

Het vereiste kwaliteitsniveau van uitbestedingsoffertes moet op voorhand helder bepaald worden.

Het lokale bestuur moet investeren in expertise om de beoogde resultaten op te volgen en de kwaliteit te controleren.

Versterk bestaand ondernemerschap en stimuleer nieuwe initiatieven

Installeer een ondernemersloket als uniek aanspreekpunt voor bedrijven uit de gemeente en voorzie voldoende bereikbaarheid: live, telefonisch en digitaal. Bestaande bedrijven worden meteen efficiënt geholpen en nieuwe spelers kunnen begeleid worden in alle facetten van hun relatie tot de gemeente. Nieuwe initiatieven worden eveneens geholpen om zich te vestigen in de gemeente en zich lokaal verder te ontwikkelen.

ONDERNEMERSCHAP in Antwerpen-Waasland

Inspiratie voor de lokale besturen

VO
KA
Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Betrek ondernemers bij het beleid

- De gemeente Veere (Nederland) heeft recent een Bedrijfs Investerings Zone (BIZ) – zie luik Fiscaliteit
- Installeer een adviesraad voor lokale economie.

INTERNATIONAAL ondernemen in Antwerpen-Waasland

Vaststellingen:

Unieke ligging in West-Europa met luchthaven,
zeehaven, internationaal verkeersnetwerk,
waterwegen, het spoor,...

**VO
KA** Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Allemaal INTERNATIONAAL

Boodschappen aan de lokale besturen:

- Ondersteun internationale poorten
- Zet onze regio internationaal op de kaart

Ondersteunen internationale poorten

Grote steden hebben de noodzaak en plicht om hun internationale poorten - maritieme havens en luchthavens - optimaal te ondersteunen. Dat is niet enkel economisch belangrijk voor een stad, maar ook een randvoorwaarde voor de sociaaleconomische ontwikkeling van de regio, zowel op het vlak van mobiliteit, tewerkstelling, economische ontwikkeling en verankering van de industriële cluster.

Zet onze steden internationaal op de kaart

Steden moeten zich internationaal op de kaart zetten als bestemming voor city breaks, MICE-toerisme en shopping. Hiervoor moeten steden een optimale citymarketing ontwikkelen waarbij men zich internationaal gedurfd en origineel positioneert als een creatieve stad met sterke troeven.

INTERNATIONAAL ondernemen in Antwerpen- Waasland

Inspiratie voor de lokale besturen

**VO
KA** Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Waasland

Zet onze steden internationaal op de kaart

Inspirerende voorbeelden:

- Kortrijk werd vorig jaar door UNESCO geselecteerd als lid van het **“Creative Cities Network”** in het domein 'design'. Kortrijk is de eerste Belgische stad in dit selecte groepje met steden als Berlijn, Helsinki en Shanghai.
- **‘Leuven Mindgate’** wil de regio internationaal op de kaart zetten op vlak van gezondheid, hightech en creativiteit. Dit door een uniek ecosysteem te creëren die bedrijven, kennisinstellingen en overheden samenbrengt.

AANBOD VOKA ANTWERPEN-WAASLAND

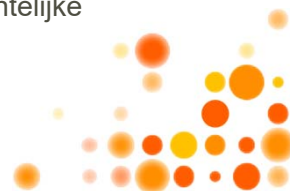
- **KamerAmbassadeurs** als aanspreekpunt en voor het proactief signaleren van problemen en opportuniteiten
- **Beleidsondersteunende** adviezen door eigen kennismedewerkers (mobiliteit, milieu, fiscaliteit...)
- **Netwerkactiviteiten van Voka openstellen** voor deelname door gemeenten (politici en ambtenaren)

AANBOD VOKA ANTWERPEN-WAASLAND

- **Input communicatie** naar ondernemers, **input en ondersteuning van infosessies of netwerkactiviteiten voor ondernemers**
- **Deelname aan jury** bij aanwervingen
- **Opleidingen en infosessies** van Voka openstellen voor ambtenaren (waarbij kruisbestuiving tussen ambtenaren en bedrijfsleven vergroot)
- **Bekendmaking vertegenwoordigers bedrijfsleven** in gemeentelijke adviesraden

Vragen / Suggesties?

Dirk Buldeel

directeur belangenbehartiging

Voka - Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland

dirk.buldeel@voka.be

voluit kiezen voor ondernemingen in 2018

voka Kamer van
Koophandel
Antwerpen-
Wasland

Door samen te werken, willen én zullen we ook samen groeien.

We willen daarom dat ook het beleid voluit kiest voor ondernemingen!

Voka – Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland blijft zich als constructieve gesprekspartner opstellen en optreden als de spreekbuis van de ondernemingen.